
EVOCĂRI ȘI MĂRTURII

Arhimandritul Paulin Lecca – duhovnicul seminaristilor de la Caransebeș

Gândul de a creiona profilul moral-duhovnicesc și intelectual al arhimandritului Paulin Lecca, unul dintre cei mai căutați, ascultați, prețuiți și iubiți duhovnici ai Bisericii noastre, mă stăpânește de multă vreme.

Cunoscându-l încă de la 1 octombrie 1970, când am deschis porțile din lemn masiv ale Seminarului teologic din Caransebeș, unde părintele Paulin ne-a fost duhovnic, profesor și diriginte, am simțit că sunt dator față de el cu această evocare, pe de o parte ca să împlinesc cuvântul sfântului Pavel, Apostolul Neamurilor, de a ne aduce „aminte de mai marii noștri” care ne-au învățat cuvântul lui Dumnezeu (*Evrei* 13, 7), iar pe de altă parte, spre a-l face cunoscut generațiilor actuale de preoți, monahi, elevi seminarști și studenți teologi, care au mare nevoie de asemenea părinți duhovnicești, modele de credință, slujire și viață morală exemplară.

Părintele Paulin Lecca, pe numele de botez Victor, s-a născut la data 24 iulie 1914, în comuna Babele, județul Ismail (Basarabia), din părinții Grigorie, învățător, apoi preot în județul Bălți și Maria. După absolvirea claselor gimnaziale, a studiat Teologia la Seminarul și la Facultatea din Chișinău, unde l-a avut profesor pe Ioan G. Savin și a obținut licența în anul 1956. Proaspătul absolvent de Teologie vine la București și audiază cursurile renumiților profesori Gala Galaction și Nichifor Crainic, acestuia din urmă fiindu-i discipol apropiat¹. La data de 29 septembrie 1957 este hirotonit preot², iar în „dramatica vară a anului 1940”³, trece Prutul în România, din acest moment viața sa cunoscând o schimbare radicală. Astfel, veselul student teolog ia hotărârea de a se călugări, fapt ce stârnește nu numai mirarea „to-varășilor de petreceri”, ci și a profesorilor Nichifor Crainic și Gala Galaction.

---

¹ Răzvan CODRESCU, „Cine a fost Paulin Lecca”, în vol. *Ce este moartea?*, de Arhimandrit Paulin Lecca, Editura „Lumea Credinței”, București, 2009, p. 156.

² Cf. *Actul Mitropoliei Moldovei și Sucevei*, nr.14.262/1957.

³ Valeriu CRISTEA, „Postfață” la volumul *De la moarte la viață*, de Paulin Lecca, Editura Paideia, București, 1996, p. 290.

Prin urmare, intră ca frate la mănăstirea Frăsinei, după război fiind călugărit sub numele de Paulin. În acest așezământ monahal, cu rânduială athonită aspră, pornește pe „calea cea strâmtă” a desăvârșirii, nevoindu-se cu „rugăciuni aprinse însoțite de lacrimi fierbinți, rostite în chilie sau în miez de pădure, unde se refugiază adesea ...”, până când „se umple de duh, de bucuria neasemuită, nemărginită și continuă a credinței dobândite și mereu, zi de zi, noapte de noapte, întărite”. A progresat atât de mult în credință, nădejde și virtute, „încât nici cutremurul din noiembrie 1940 nu-l poate clinti din biserica în care, alături de alți frați, mai slabi de înger, se închina”⁴.

Volumul de memorii al arhimandritului Paulin Lecca, *De la moarte la viață*, „o carte cum nu s-a mai scris în limba română, o carte unică despre oameni de toate naționalitățile, buni și răi, despre oameni răi care se transformă în oameni buni și despre oameni răi care împietresc în răutatea lor”, cum o prezenta criticul literar Valeriu Cristea⁵, descrie perioada de ucenicie a fratelui Victor în mănăstirea Frăsinei, deprinderea sa cu ascultarea, rugăciunea, tăcerea, dar și „frica de rutină, de mecanizare, de risipire și de mândrie de care cu greu scapă cei ce cântă și citesc la strană”⁶. Aici dobândește darul lacrimilor și conștientizează că este „o biată frunză pe valurile înfuriate ale lumii sau un călător ce rătăcește prin pustiu năzuind spre Patria cerească”⁷.

După ce este făcut rasofor, se hotărăște să plece misionar în Transnistria, deși în sufletul său stăruia teama că, întorcându-se pe meleagurile natale, ar putea să cadă „din nou în mocirla din care abia ieșise”⁸. În sufletul său are loc o luptă teribilă, „ca o erupție de vulcan”, în urma căreia durerea „s-a revărsat prin lacrimi, vaiete și suspine”⁹. Paraclisul Maicii Domnului, la care participă în biserica mănăstirii Frăsinei, îndepărtează pentru totdeauna „sfășierile lăuntrice” ale rasoforului Victor, iar, la ieșirea din biserică, „o pace și o liniște dumnezeiască” au coborât peste sufletul său¹⁰.

În toamna anului 1941 pornește, așadar, spre Chișinău, unde petrece mai multe săptămâni cu familia, așteptând aprobarea autorităților bisericești pentru a pleca misionar în Transnistria. Primind aprobarea, pornește imediat spre Tighina, pentru obținerea vizei de trecere în Transnistria. În iarna

---

⁴ Valeriu CRISTEA, „Postfață”, pp. 290-291.

⁵ Valeriu CRISTEA, „Postfață”, p. 294.

⁶ Paulin LECCA, *De la moarte la viață*, p. 91.

⁷ Paulin LECCA, *De la moarte la viață*, p. 94.

⁸ Paulin LECCA, *De la moarte la viață*, p.105.

⁹ Paulin LECCA, *De la moarte la viață*, p. 105.

¹⁰ Paulin LECCA, *De la moarte la viață*, p. 106.

---

grea a anului 1942, își începe misiunea de propovăduire a cuvântului Domnului și de predare a religiei în școală. Experiența trăită de rasoforul Victor Lecca în Transnistria și în școlile de la Odesa este terifiantă. Pe lângă problemele personale cu care se confruntă, lipsa hainelor, banilor, alimentelor, vede necazurile, nevoile și sărăcia oamenilor și neputința sa în fața acestor neajunsuri, „singurii prieteni care mă înțelegeau, mă iubeau, mă încurajau și mă îmbrățișau cu toată dragostea, fără să rătă de rupturile și de păduchii mei” fiind copiii pe care îi instruia, „acești îngerași pe care nu-i voi uita niciodată”, mărturisește părintele¹¹.

Referindu-se la activitatea misionară și didactică a rasoforului Victor Lecca, Valeriu Cristea afirma, pe bună dreptate, că „orele de religie ale fratelui de la Frăsinei se transformă într-o apostolică operă de evanghelizare. Misionarul are și un remarcabil talent pedagogic, care îl ferește să se facă de râs, până și în mijlocul claselor mari, cele mai recalcitrante”¹².

Pe la sfârșitul lui octombrie 1943, autoritățile militare au emis un ordin de arestare pe numele lui Victor Lecca, întrucât refuza încorporarea în armată. În declarația făcută atunci, rasoforul Victor scria că refuză să facă „serviciul militar și războiul întrucât, pe lângă ororile războiului, înseși principiile militare sunt în flagrantă contradicție cu principiile evanghelice și legiferările sfintelor canoane”¹³. „Eu pun mâna pe armă dar nu împușc oamenii care sunt frații mei. Nu vreau să omor pe nimeni. E păcat să omori, iar nu să pui mâna pe armă”¹⁴. Arestat la data de 1 noiembrie 1943, tânărul misionar se confruntă cu mizeriile unei închisori insalubre, cu trivialitățile unor oameni necredincioși și imorali. „Ceea ce mă cutremura până în străfundul sufletului – mărturisește el – erau mai ales înjurăturile la adresa lui Dumnezeu, la adresa lui Hristos”¹⁵.

La data de 15 noiembrie 1943 este judecat în fața Curții Marțiale, fiind condamnat la moarte și confiscarea averii. Așteptând punerea în aplicare a pedepsei, singura sa mângâiere este Biblia, adusă de părinții săi și rugăciunea. După nenumărate încercări, suferințe și lipsuri îndurate în închisoare, împreună cu alți condamnați la moarte: dezertori, comuniști, sectanți, este încarcerat la Timișoara, unde are parte de un tratament mai lejer. La 15 sep-

---

¹¹ Paulin LECCA, *De la moarte la viață*, p. 154.

¹² V. CRISTEA, „Postfață”, p. 291.

¹³ Paulin LECCA, *De la moarte la viață*, p. 206.

¹⁴ Paulin LECCA, *De la moarte la viață*, p. 268.

¹⁵ Paulin LECCA, *De la moarte la viață*, p. 217.

---

tembrie i s-a înmânat biletul de ieșire din penitenciar și, după un scurt popas la fratele său, care era preot într-un sat din Vâlcea, revine la Frăsinei, „ca fiul risipitor”, fiind primit cu dragoste de „frații și părinții săi iubiți, chiliuța, pădurea, păsările ...”¹⁶.

Pe lângă viețuirea în mănăstirea Frăsinei, ieromonahul și mai apoi arhimandritul Paulin Lecca, a făcut parte din obștea mănăstirilor Govora, Antim – București, schitul Rarău și Gologanu, iar în centrele eparhiale din Galați (1961-1968) și București, a funcționat ca exarh¹⁷.

Temp de patru ani, adică de la 1 octombrie 1968 și până la 1 martie 1972¹⁸, părintele Paulin Lecca a funcționat ca preot duhovnic la Școala de cântăreți bisericești și Seminarul teologic din Caransebeș, calitate în care a predat seminariștilor Istoria biblică a Vechiului și Noului Testament, Explicarea Evangheliei și Apostolului, Noul Testament și, temporar, Omiletica, Pastorală și Catehetica.

Ca preot duhovnic, părintele Paulin Lecca a desfășurat, la seminarul din Caransebeș, o lucrare duhovnicească cu efect pe termen lung în inima tinerilor săi învățăcei veniți din părțile Banatului, din Hunedoara, Arad, Bihor, Sălaj și Satu Mare.

Experiența bogată dobândită la mănăstirea Frăsinei, în timpul activității misionare și didactice din Transnistria și Odesa, blândețea, răbdarea și dragostea de copii, tineri, de oameni în general, vorba dulce, fața luminată mereu de un surâs cald, privirea cuceritoare și iscoditoare și mai ales ținuta monahală impecabilă, ne-au impresionat profund pe seminariștii acelor ani, care ne-am atașat de el cu toată sinceritatea, admirația, prețuirea și afecțiunea noastră curată, sentimente pe care le păstrează până astăzi toți cei pe care i-am consultat în vederea alcătuirii acestui material.

Rugăciunea de dimineață și de seară, obligatorie, se oficia pe holul de la etajul școlii, unde era loc pentru cei aproximativ 300 de seminariști, preotul spiritual Paulin Lecca fiind nelipsit și de o punctualitate exemplară. În fiecare seară, Preacuvioșia Sa susținea o scurtă meditație, ilustrată cu o istorioară din Pateric și literatura patristică, tinerii seminariști gustând din plin frumusețea și profunzimea cuvintelor și învățăturilor sale.

---

¹⁶ Paulin LECCA, *De la moarte la viață*, p. 288.

¹⁷ Pavel MARCU, *Istoricul Seminarului teologic liceal Episcop Ioan Popasu*, Caransebeș, (1955-2008), teză de doctorat (mss.), Cluj-Napoca, 2012, p. 288.

¹⁸ Arhiva Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Timișoarei, în continuare AAORT, dos. C/51, partea II/1968, doc. nr. 5984/1968.

În anumite duminici din timpul anului școlar, i-a însoțit pe elevii din anul V în practica omiletică și catehetică, așa numita „misiune” organizată în parohiile din jurul Caransebeșului. Unele predici și cateheze, rostite de elevi, le-a înregistrat și le-a trimis la mitropolie, fiind prezentate chiar Consiliului Eparhial¹⁹. Interesante și importante sunt apoi constatările făcute de preotul duhovnic Paulin Lecca în urma acestor misiuni, cum ar fi aceea că în parohia Slatina Timiș, la sfânta Liturghie, au participat și credincioșii romano-catolici²⁰.

Foarte bun cunoscător și mai ales trăitor al Sfintei Scripturi și învățaturii Sfinților Părinți, preotul spiritual Paulin Lecca a reușit să capteze interesul seminariștilor pentru aprofundarea acestor opere inegalabile ale spiritualității noastre creștin-ortodoxe. „Metoda didactică a profesorului spiritual Paulin Lecca – mărturisește protopopul dr. Ioan Bude din Timișoara, fost elev la seminarul din Caransebeș, era povestirea. Era un neîntrecut narator ..., alături de care, pentru întâia oară, am pătruns cu emoție în universul Bibliei”.

Părintele profesor dr. Nicolae Morar, de la Facultatea de Litere, Istorie și Teologie din Timișoara, la rândul său elev al părintelui Paulin, precizează că „maieutica adoptată (de părintele, n.n.) a fost, eminentamente, evanghelică. Povestirile biblice, din Vechiul și Noul Testament, dublate de exegeze conjugate ale Sfinților Părinți, așezate în canonul pedagogiei moderne, au fost elemente de forță ale artei sale, ale destoiniciei de a plăzmuia caractere”.

Un alt discipol al preotului spiritual Paulin Lecca, preotul profesor dr. Ioan Tulcan, fostul decan al Facultății de Teologie din Arad, își amintește că fostul nostru duhovnic s-a remarcat în fața tinerilor seminariști de odinioară prin trei aspecte importante:

1. „deschiderea accesului spre înțelegerea duhovnicească a Sfintei Scripturi;
2. slujirea cu trăire pilduitoare a sfințelor slujbe și îndeosebi a sfintei Liturghii, care îi prilejuia experiențe duhovnicești răscolitoare, însoțite de lacrimi;
3. orientarea elevilor către cinematografie și vizionarea, împreună cu ei, a unor filme considerate instructive și analizarea acestora în ziua următoare la clasă. Cu acest prilej, reușea să descopere în fața tinerilor semnificațiile duhovnicești și teologice nebănuite ale unor scene vizionate, aparent fără relevanță”.

Elevii seminariști l-au perceput apoi ca un om bun, nu numai în raport cu ceilalți profesori, ci mai ales în relația lui directă cu fiecare elev în parte.

---

¹⁹ cf. AAORT, *Raportul nr.1289/3 martie 1971*, dos. C51/1971, vol. I.

²⁰ AAORT, *Raportul nr.1583/9 martie 1971*, dos. nr. 51C/1971, vol. I.

Modul lui de a se adresa unor copii: „frăția ta!” sau „frățiile voastre!”, l-a apropiat pentru totdeauna de tinerii teologi, spune protopopul Ioan Bude.

O caracteristică ce l-a individualizat pe arhimandritul Paulin Lecca este aceea că „nu putea fi văzut vorbind de bunul Dumnezeu, fără să plângă. Era foarte sensibil, iar pentru el practic cuvintele aveau alt sens. El a ajuns la o curăție, încât nu mai putea să considere pe nimeni păcătos. Dacă-i spuneai: „Părinte, acela este un ticălos, nu vrea să se îndrepte. Părinte, nu sta de vorbă cu el!”, răspunsul era: „Nu, nu se poate, trebuie să fie un om bun!” În mintea lui lipsită de orice întunecime nu putea să încapă gândul că cineva ar fi păcătos...”²¹.

Arhimandritul Paulin Lecca a fost, de asemenea, un slujitor și un predicator cu „carte și cu har”, cum scria Marin Preda, asemenea altor duhovnici de marcă ai secolului al XX-lea: Ilie Cleopa, Arsenie Papacioc, Serafim Popescu, Teofil Părăian, Sofian Boghiu ș.a.

Așa cum s-a mai arătat, el impresiona mai ales prin lacrimile ce însoțeau momentul Prefacerii Sfințelor Daruri, când rostea cu tremur în glas: „Luați, mâncați...”, „Beți dintru acesta toți...”, „Ale Tale dintru ale Tale...” și când predica de pe amvonul istoricei catedrale „Sfântul Gheorghe” din Caransebeș despre Pătimirile și Jertfa Domnului nostru Iisus Hristos.

Fost ucenic al părintelui duhovnicesc Ioan Kulighin, al mișcării spirituale și duhovnicești „Rugul aprins” de la mănăstirea Antim, din București, arhimandritul Paulin Lecca a deprins multe din învățăturile folositoare împlinirii și cultivării rugăciunii inimii²².

Pentru elevii care au studiat la Caransebeș, în perioada 1968-1972, „întâlnirea cu Părintele Lecca a fost tulburătoare. Aveam înainte chipul smereniei – se destăinuie preotul Nicolae Morar – dincolo de orice orgoliu disimulat. O imagine, pot afirma acum, filocalică. Ca dascăl și duhovnic, ne-a sporit cunoașterea și evlavia. A fost un avă al ideii și trăirii, un spirit angajat, care a reușit să așeze conștiințe dornice de așezare – adolescente (ca ale noastre, discipolii săi) și mature (credincioșii de rând) – în albia existenței fericite”.

Biblioteca personală a părintelui Lecca a fost mereu la îndemâna seminariștilor. Lui i se datorează, în mare parte, interesul tinerilor teologi pentru scrierile Sfinților Părinți, pentru clasicii literaturii ruse și universale. De la

---

²¹ Drd. Stelian GOMBOȘ, *Părintele Arhimandrit Paulin Lecca (1914-1996)- monahul scriitor, trăitor și cărturar*, <http://foaienationala.ro>.

²² Drd. Stelian GOMBOȘ, *Părintele Arhimandrit Paulin Lecca (1914-1996)- monahul scriitor, trăitor și cărturar*, <http://foaienationala.ro>.

---

el am citit, pentru prima dată, „Paradisul pierdut” al lui John Milton, „Infernul” lui Dante, „Frații Karamazov” al lui Dostoievski, el ne-a călăuzit spre lecturarea operelor lui Gala Galaction, ne-a vorbit despre Vasile Voiculescu și despre teologii ruși din Occident.

Aceste trăsături duhovnicești și intelectuale ale preotului duhovnic Paulin Lecca, dragostea și prețuirea de care se bucura în rândul seminariștilor (pe care îi scotea uneori seara la cinematograful din centru, între orele 22-24, dar și în cartierul mărginaș al orașului, Balta Sărată, deși Regulamentul seminarului interzicea asemenea ieșiri) și al credincioșilor din oraș și împrejurimi, au deranjat pe mulți și mai ales pe reprezentanții autorităților represive ale statului comunist ateu (Securitatea și Departamentul Cultelor). Era prea multă trăire, prea multă duhovnicie la seminar, prea legați erau elevii de acest monah cu ținută filocalică și prea mulți credincioși căutau sfatul său duhovnicesc și rugăciunile sale. Așadar, de aici și până la a-l face pe duhovnicul seminarului colaborator al Securității nu a fost decât un pas. Nicolae Cornean, un bătrân malițios și frustrat că nu a reușit să-și depășească modesta condiție de bibliotecar, a lăsat un „jurnal” în care arunca cu noroi în preotul Veniamin (sic!) Lecca, „om al securității, un isteric care propunea Omiletică și ghiftuia copiii cu toate aberațiile”²³. Antipatia manifestată de N. Cornean față de Paulin Lecca pare a-și avea rădăcina într-o sesizare pe care preotul duhovnic ar fi făcut-o la mitropolie în legătură cu el și cu pedagogul Ștefan Crișan. De altfel, într-un raport confidențial înaintat de preotul Ioan Teodorovici Centrului eparhial, la 17 noiembrie 1971, (neînregistrat) se arată că pedagogul amintit „manifestă dușmănie față de părintele Paulin Lecca și nu colaborează cu el. Întrebat de ce are această atitudine, mi-a răspuns că nu are nimic cu părintele Lecca, dar acesta l-a reclamat la Mitropolie atât pe el cât și pe dl. Nicolae Cornean, bibliotecarul seminarului, aducându-le acuze neîntemeiate”²⁴.

Referitor la modul de predare al preotului duhovnic Paulin Lecca, găsim informații în procesele-verbale redactate la 22 ianuarie 1969 și 24 februarie 1971 de către preotul Dumitru I. Găină, inspector general bisericesc la Patriarhia Română, cu prilejul inspecțiilor efectuate la Seminarul teologic din Caransebeș.

---

²³ Valeriu LEU, *Studii și documente bănățene* (2), Ediție postumă îngrijită de Carmen Albert, Editura „Mirton”, Timișoara, 2011, p. 157.

²⁴ AAORT, dosar nr. C/51, vol. I/1971.

„Ora 12-13. Explicarea Apostolului, clasa a II-a, propunător ieromonah Lecca, spiritualul seminarului. Au fost ascultați doi elevi ...; răspunsurile au fost destul de bune... Versetele sunt bine interpretate de curiosul profesor, tânăr la catedră, dar înțelept întru cele duhovnicești. Lecția s-a încadrat în timp și a fost foarte reușită, elevii dovedind agerime în răspunsuri”²⁵.

„Ora 11-12. Istoria Biblică a Vechiului Testament, clasa a II-A, propunător ierom. Paulin Lecca. „Au fost ascultați mai mulți elevi... Răspunsurile au fost mulțumitoare. – Intervențiile profesorului au fost bune și au dus pe elevi la posibilitatea de a da răspunsurile așteptate. Lecția de zi: David... Expunerea a fost bună, cursivă și la obiect. – La fixarea cunoștințelor, elevii au povestit foarte frumos lecția, care pe lângă faptul că a fost reușită, s-a încadrat în timp”²⁶. Unde sunt isteria și aberațiile?

La 1 martie 1972, preotul spiritual a fost obligat să părăsească seminarul, fiind însoțit până la gară, la orele nopții, fără învoire, de elevii din clasele mai mari. Plecarea sa a lăsat în sufletul tinerilor teologi o tristețe și un gol fără de margini.

După plecarea din Caransebeș, a revenit la Frăsinei, apoi a ajuns stareț la mănăstirea Arnota, județul Vâlcea, ctitorită de domnitorul Matei Basarab, unde preotul Traian Micoroi de la Arad și semnatarul acestor rânduri l-am vizitat, împreună cu soțiile, în vara anului 1986 și am trăit momente de negrăită bucurie. Acolo a trăit o vreme, „în deplină simplitate”, acest „om cald, care știa să plângă cu cei ce plâng, știa să râdă cu cei ce râd, știa să sufere cu cei ce suferă”²⁷.

„Viața Părintelui Paulin – scrie în continuare autorul citat – este o viață de căutare, un model și pentru cei care au avut privilegiul și binecuvântarea de a-l fi cunoscut, dar și pentru cei care nu l-au cunoscut, căci spre deosebire de mulți părinți duhovnicești care i-au învățat pe oameni fiind mari în Împărăția lui Dumnezeu, Părintele Paulin a și scris multe lucruri și acestea sunt foarte concentrate, foarte adânci”²⁸.

Deși nu a avut o viață liniștită, ci presărată adesea cu neazuri și lipsuri, cu răutăți și dușmăanii, arhimandritul Paulin Lecca a reușit să dăruiască pos-

---

²⁵ AAORT, dos. Nr. C/51, partea II/1968.

²⁶ AAORT, dos. nr. C/51, vol. I/1971.

²⁷ PROTOS. AMBROZIE, Schitul Darvari, „Arhimandritul Paulin de la Mănăstirea Arnota (V), (1914-1998)”, în rev., *Epifania*, Alba-Iulia, iulie-august 1999, p. 14.

²⁸ PROTOS. AMBROZIE, Schitul Darvari, „Arhimandritul Paulin de la Mănăstirea Arnota (V), (1914-1998)”, p. 14.

---

terității câteva lucrări de certă valoare teologică, din păcate ajunse postum la cunoștința preoților și credincioșilor. Prima dintre acestea, *De la moarte la viață*, citată mai sus, este un roman memorialistic – cu caracter testamentar – personajul Victor Moldovanu fiind autorul însuși; *Ce este moartea?*, Editura România Creștină, 1997, a fost numită un „catehism ortodox despre moarte, în care învățătura Sfintei Scripturi și a Sfinților Părinți este înfățișată într-o manieră simplă și sistematică” (Arhim. Ioasaf Popa, coperta 4 a volumului); *Frumosul divin în opera lui Dostoievski*, Editura Discipol, București, 1998 (cel mai important studiu despre Dostoievski scris de un teolog român după faimosul curs „Dostoievski și creștinismul rus” al lui Nichifor Crainic) a făcut și obiectul unei conferințe organizată de ASCOR București; *Rugăciunea vameșului*, Editura Christiana, București, 1998; *Cum să citim Biblia în învățătura Sfinților Părinți*, Editura Sophia, București 1999²⁹.

Arhimandritului Paulin Lecca îi aparține și voluminosul tratat teologic *Adevăr și Pace*, Editura Bizantină, București, 2003, despre care autorul concluzionează: „Am urmărit în paginile de mai sus adevărul și am aflat că singurul adevăr vrednic să fie cunoscut este Adevărul Întrupat; ne-am străduit în paginile de mai sus să statornicim pacea și ne-am încredințat că singura pace în care pot odihni inimile noastre este pacea lui Iisus. Tot ce este în afară de acest Adevăr e minciună, e eroare, e rătăcire și tot ce este în afară de această Pace e război, e tulburare, e răzvrătire”³⁰. Preotul profesor dr. Constantin Coman apreciază că această lucrare a arhimandritului Paulin Lecca are o „valoare extraordinară, este un „tratată extins” foarte bine documentat, cu un „foarte riguros și adânc discurs propriu” și „o pledoarie pentru relevanța universală a Adevărului Bisericii... În plus, Părintele Paulin Lecca se dovedește un neîntrecut scriitor, folosind o limbă românească fermecătoare”³¹.

Activitatea cărturărească a părintelui Paulin Lecca este întregită și de numeroasele articole publicate în diferite reviste bisericești, precum și de traduceri făcute din limba rusă, și anume: Igor Smolici, *Din viața și învățătura stareților*, Editura Anastasia, București, 1997; Serghei Bulgakov, *Icoana și cinstirea sfintelor icoane*, Editura Anastasia, București, 2000, lui datorându-i-se și una dintre versiunile românești ale *Pelerinului rus*, Editura Sophia, București, 1998³².

---

²⁹ Răzvan CODRESCU, „Cine a fost Paulin Lecca”, pp. 156-158.

³⁰ Răzvan CODRESCU, „Cine a fost Paulin Lecca”, p. 461.

³¹ Răzvan CODRESCU, „Cine a fost Paulin Lecca”, *Nota editurii*, pp. 5-6.

³² Răzvan CODRESCU, „Cine a fost Paulin Lecca”, p. 461.

Având probleme de sănătate și fiind ostenit de greutatea, lipsurile și ne-
cazurile suferite, dar cu bucuria duhovnicească a lucrului împlinit, părintele
profesor, duhovnic și exarh Paulin Lecca și-a înaintat demisia către Înaltpreas-
fințitul Părinte Mitropolit Nicolae, cu motivația că „fiind bolnăvicios și înain-
tat în vârstă, nu-mi pot îndeplini toate îndatoririle privitoare la disciplina și
supravegherea elevilor. Totodată – scria el – Vă rog să-mi dați binecuvântarea
de a mă reîntoarce la mănăstirea mea de metanie (Frăsinei, n.n.) ori, dacă
boala mea se va agrava, la Casa sanatorială de la mănăstirea Dealu”³³.

Ultimii patru ani ai acestei vieți pământești (1994-1998) i-a petrecut în
armonia rugăciunilor și cântărilor duhovnicești la mănăstirea de călugărițe
Rogozu, Vrancea. Acolo s-a săvârșit din viață, la 30 ianuarie 1998, fiind în-
mormântat în cimitirul așezământului monahal³⁴, nu departe de biserica în
care a slujit.

Preot Dr. Ionel POPESCU

---

³³ AAORT, dos./1971, actul nr. 444-C/1972.

³⁴ *Informații*: monahia Serafima Pricop, stareța mănăstirii Rogozu.